

Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu u periodu od 9. do 20. novembra 2009. godine

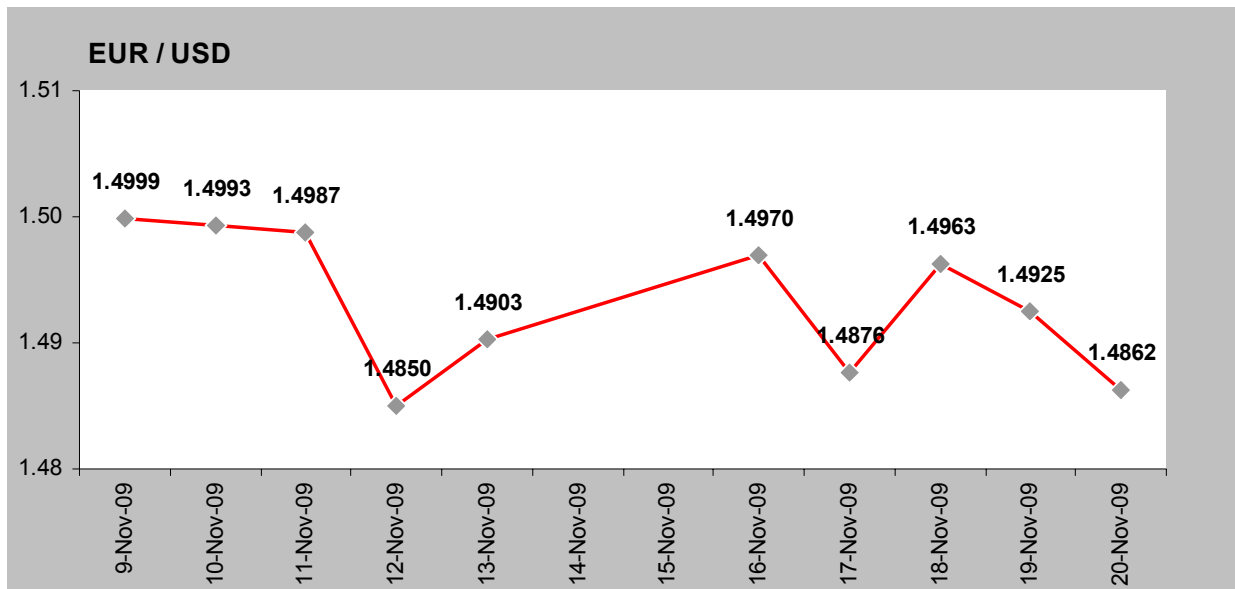
Pregled i predviđanje nivoa referentnih kamatnih stopa pojedinih centralnih banaka

Valuta	Referentna kamatna stopa	Na dan	Poslednja promena	Datum poslednje promene	Naredni sastanak	Predviđanje
		20.11.2009.				
EUR	"Refinance Rate"	1,00%	-25 b.p.	07.05.'09.	03.12.'09.	-
CHF	"LIBOR Target Rate"	0,25%	-25 b.p.	12.03.'09.	10.12.'09.	-
CAD	"Target Overnight Rate"	0,25%	-25 b.p.	21.04.'09.	08.12.'09.	-
JPY	"Target Rate"	0,10%	-20 b.p.	19.12.'08.	18.12.'09.	-
GBP	"Bank Rate"	0,50%	-50 b.p.	5.03.'09.	10.12.'09.	-
USD	"FED Funds Target Rate"	0%-0,25%	-75 b.p.	16.12.'08.	16.12.'09.	-

- Zvaničnici FED-a smatraju da će oporavak privrede SAD biti spor, jer će rastuća nezaposlenost umanjiti privatnu potrošnju. Očekuje se oporavak bez rasta zaposlenosti. Obnavljanje privrednog rasta, smatra FED, neće biti dovoljno da se promeni monetarna politika i da će promena zavisiti od rasta zaposlenosti i inflacije. Rast broja nezaposlenih je u protekloj nedelji bio na najnižem nivou od januara, što pokazuje da se stanje na tržištu rada polako popravlja. Broj nezaposlenih koji su se u proteklom mesecu prvi put prijavili za socijalnu pomoć opao je u prethodnoj nedelji na 502.000 (sa 514.000 nedelju pre toga). Inače, u SAD je u prethodnom mesecu posao izgubilo 190.000 ljudi.
- Evropska komisija je zemlje članice upozorila na visoke budžetske deficite i visok nivo duga. Izveštaje u kojima su naznačene mere i rokovi u kojima deficit treba da postigne nivo manji od 3% dobilo je devet članica EU. Do 2013. godine, deficite bi do 3% trebalo da spuste Austrija, Nemačka, Holandija, Češka, Slovačka, Slovenija i Portugalija, kao i Grčka, Španija i Francuska, dok bi Belgija i Italija to trebalo da učine do 2012. Irskoj i Britaniji dat je rok do 2014. godine. Nemačka industrijska proizvodnja je u septembru ostvarila rast iznad predviđanja, podstaknut rastom tražnje kapitalnih dobara u trećem tromesečju. Preliminarni podaci Ministarstva privrede pokazuju da je proizvodnja porasla 2,7% na mesečnom i 3,5% na tromesečnom nivou, što je najveći rast još od ujedinjenja Nemačke. Smatra se da je rast proizvodnje podstaknut narudžbinama iz inostranstva.
- Banka Engleske je u poslednjem izveštaju o inflaciji naznačila da želi slabljenje funte, kako bi to pomoglo oporavku privrede. Čini se da je centralna banka Britanije uverena da je najgori deo krize okončan, ali će nastaviti sa ekspanzivnom monetarnom politikom. Banka Engleske očekuje da će rast BDP-a u 2011. godini dostići čak 4% na godišnjem nivou. Prema podacima državnog statističkog ureda, broj Britanaca koji se, zbog gubitka posla, prijavljuju za socijalnu pomoć porastao je u najmanjem obimu u poslednjih 18 meseci – 12.900 u oktobru, u odnosu na 20.000 očekivanih. Istovremeno,

broj zaposlenih je po prvi put ove godine porastao, čime je stopa nezaposlenosti zadržana na 7,8%.

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

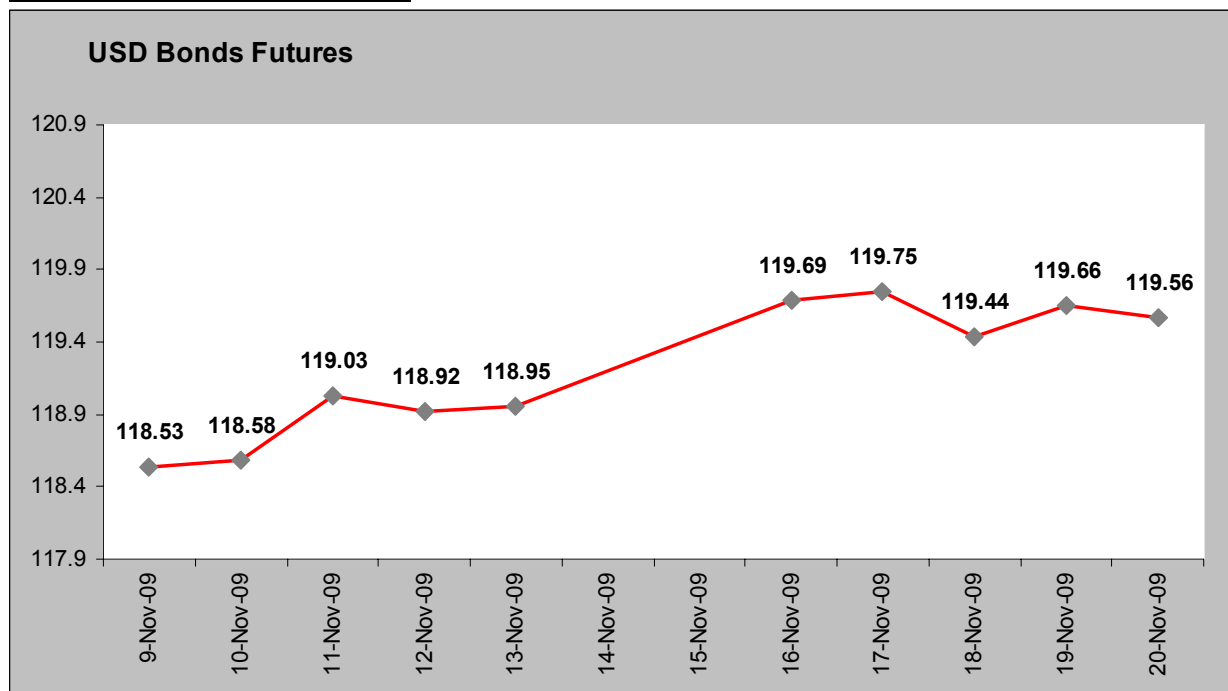

Izvor podataka: informacijski sistem *Bloomberg*.

- Kurs EUR/USD je u ponedjeljak 9. novembra znatno porastao, nakon što su zvaničnici MMF-a upozorili da je dolar i dalje precenjen. Na rast kursa je uticao i neočekivano veliki rast nemačkog izvoza u septembru, za koji su ekonomisti rekli da je prilično cenovno neelastičan. Međutim, sledećeg dana je objavljen pad indeksa nemačkog instituta za ekonomska istraživanja (ZEW), što je dovelo do blagog pada vrednosti evra. Kurs je u sredu prvo porastao do nivoa izveštajnog maksimuma (1,5040 dolara za evro), da bi se kasnije, nakon što je Timoti Gatjner potvrdio značaj jakog dolara za američku ekonomiju, vratio na nivo sličan onom na kome je dan i započeo. Pad cena na tržištima akcija uticao je u četvrtak na nagli pad kursa. Euro je deo izgubljene vrednosti povratio u petak.
- Trend rasta kursa započet u petak nastavljen je i u ponedjeljak zbog ispoljene veće spremnosti investitora da preuzmu rizik, kao i izjave predsedavajućeg FED-a Bena Bernanke u kojoj je ponovio da ta centralna banka u narednom periodu neće podizati bazičnu kamatnu stopu. Kurs je pao u utorak, kada je u Americi objavljen daleko manji rast industrijske proizvodnje, što je uticalo na rast tražnje za sigurnijom aktivnom. Predsedavajući Federalnih rezervi iz Sent Luisa ponovio je mišljenje da centralna banka neće podići bazičnu stopu, s tim što je ovaj put kao godinu u kojoj bi stopa mogla biti povećana naveo 2012. godinu. Ta izjava je u sredu uticala na rast kursa. Kurs EUR/USD slabio je poslednja dva dana izveštajnog perioda, uglavnom usled pada cena na tržištima akcija.

Tržište hartija od vrednosti

Američke državne obveznice

US Treasury Futures – indikacija kretanja cena desetogodišnjih američkih državnih obveznica.

Izvor podataka: informacijski sistem *Bloomberg*.

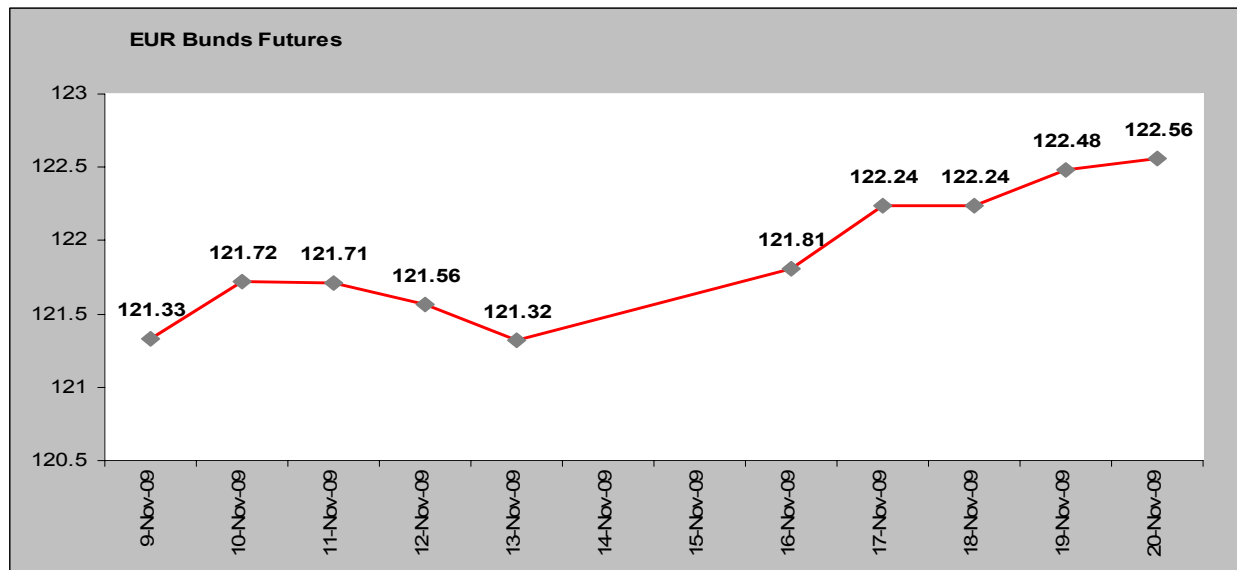
- Kretanja na tržištu obveznica Trezora SAD su početkom izveštajnog perioda bila određena očekivanjem rekordne aukcije trogodišnjih državnih hartija od vrednosti, u vrednosti od 40 milijardi dolara. Pad vrednosti indeksa akcija na tržištu SAD doveo je do rasta cena državnih hartija. Podaci koji su ukazivali na postepeni oporavak tržišta rada u SAD nisu mnogo uticali na kretanje cena državnih hartija. Krajem prve nedelje cene dvogodišnjih obveznica su zabeležile pad, usled rasta cena na tržištima akcija. Cene hartija od vrednosti Trezora SAD nastavile su s rastom i početkom druge nedelje ovog izveštajnog perioda, nakon što su objavljeni podaci ukazali na pad maloprodaje i proizvodnje. U nastavku druge nedelje došlo je do kratkotrajnog pada cena državnih obveznica, što je dovelo do rasta prinosa s jednomesečnog minimuma, nakon što su podaci o inflaciji zabrinuli investitore i doveli do prodaje hartija. Kina i Japan ostaju i dalje najveći držaoci hartija od vrednosti američkog Trezora. Podaci o sektoru nekretnina (iznenađujuće slabi) i podaci o inflaciji (neočekivano visoka) ograničili su dalji pad cena desetogodišnjih obveznica Trezora. Poslednjeg dana izveštajnog perioda došlo je do rasta cena državnih obveznica, vođenog najvećim padom vrednosti na Volstritu u poslednje tri nedelje, čime su prinosi na dvogodišnje hartije Trezora dostigli 11-mesečni minimum.

U posmatranom periodu objavljeni su sledeći značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD:

		Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Indeks poverenja potrošača univerziteta iz Mičigena (<i>U. of Michigan Confidence</i> 13.11.2009)	Nov.	71,0	66,0	70,6
Industrijska proizvodnja u SAD (<i>Industrial Production</i> 17.11.2009)	Okt.	0,4%	0,1%	0,7%

Izvor podataka: informacioni sistem *Bloomberg*.

Evropske državne obveznice

Bond Futures – indikacija kretanja cena desetogodišnjih nemačkih državnih obveznica.

Izvor podataka: informacioni sistem *Bloomberg*.

- Cene evropskih državnih obveznica rase su većinu dana izveštajnog perioda, uglavnom usled sumnji tržišnih učesnika u realnost oporavka svetske privrede. U toku ove nedelje objavljen je neočekivano veliki pad industrijske proizvodnje u Francuskoj, kao i pad nemačkog indeksa instituta za evropska istraživanja (ZEW), što je izvršilo dodatni pritisak na rast cena državnih obveznica. U toku prve nedelje izveštajnog perioda najviše su porasli prinosi na šestogodišnje državne „benčmark“ hartije, dok su najviše pali prinosi na trogodišnje državne obveznice. Pad prinosa na državne hartije s rokom dospeća ispod pet godina i istovremeni rast prinosa na dugoročnije obveznice uticali su na povećanje strmine krive prinosa na državne nemačke obveznice.
- U toku druge nedelje izveštajnog perioda kriva prinosa se kretala upravo suprotno u odnosu na prvu nedelju. Naime, najveći rast prinosa zabeležen je kod jednogodišnjih državnih obveznica (0,157%), dok su najveći pad, 15,2 bazična poena, zabeležile tridesetogodišnje obveznice. Cene državnih obveznica značajno su porasle nakon što su njujorške Federalne rezerve objavile daleko lošije rezultate redovnog mesečnog istraživanja koje se sprovodi anketiranjem njujorških preduzeća. Pad cena akcija dodatno je uticao na rast cena državnih obveznica u utorak, 17. novembra. Sredu nisu obeležila znatnija pomeranja cene, da bi cene u četvrtak ponovo porasle, uglavnom usled pada cena na tržištima akcija. Cene obveznica zabeležile su rast i u petak.

Značajni ekonomski pokazatelji EU objavljeni u posmatranom periodu bili su:

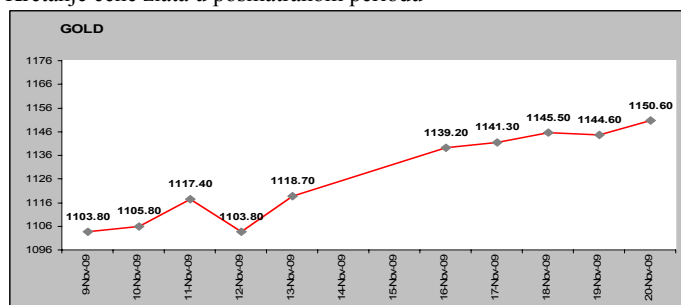
		Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa nezaposlenosti u Nemačkoj (GE: Export SA MoM 09.11.2009)	Sept.	2,5%	3,8%	-1,8%
Ekonomsko poverenje u Nemačkoj (GE: ZEW Survey - Econ. Sentiment 10.11.2009)	Nov.	55,0	51,1%	56,0

Izvor podataka: informacijski sistem *Bloomberg*.

Zlato: 1103,80 – 1150,60 (US\$/Oz)

	Zaključene cene zlata (US\$/Oz) u periodu:			
	09. – 13.11.'09		16 – 20.11.'09	
Ponedeljak	1103,80	min	1139,20	min
utorak	1105,80		1141,30	
Sreda	1117,40		1145,50	
Četvrtak	1103,80	min	1144,60	
Petak	1118,70	max	1150,60	max

Kretanje cene zlata u posmatranom periodu

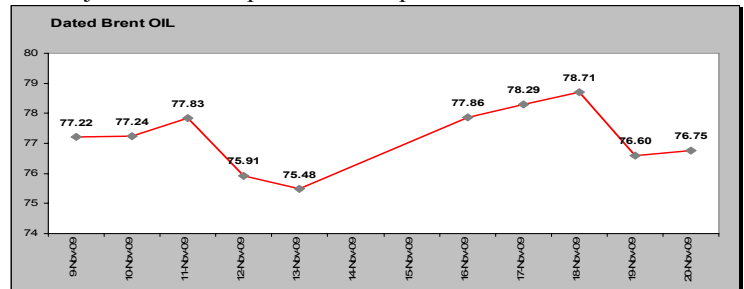
Izvor podataka: informacijski sistem *Bloomberg*.

- Cena zlata je početkom izveštajnog perioda nastavila sa obaranjem rekorda, dostigavši 1.110 \$/Oz, nakon pada vrednosti dolara zbog očekivanja da će kamatne stope na dolare biti na niskom nivou u dužem periodu. Time je cena ovog plemenitog metala nastavila s rastom, obeleženim indijskom kupovinom 200 tona (zlata) od MMF-a. Kretanje na tržištu plemenitih metala i dalje određuje slabljenje dolara i očekivanje daljih poteza centralnih banaka u pogledu kupovine zlata, a istovremeno se počinje osećati i strah od inflacije. Početak druge nedelje karakterisao je nastavak trenda rasta cene zlata, koja je u ponedeljak, 16. novembra, dostigla 1.130 \$/Oz. Očekivao se i dalji rast, na šta je ukazivao veći broj decembarskih „call“ opcija na fjučerse na zlato. Dalji pad vrednosti dolara mogao bi da dovede do nastavka trenda kupovine zlata kao alternative američkoj valuti. Cena zlata je, potom, zabeležila pad, opet kao posledica kretanja američke valute. Sredinom druge nedelje dostigla je rekordnih 1.150 \$/Oz, pošto je pad dolara izazvao povećanje interesovanja za zlatom kao alternativnim oblikom aktive. Krajem ove nedelje cena je blago opala, ali tržišni učesnici očekuju da bi rast cene ovog plemenitog metala mogao biti nastavljen ako ne bude značajnijeg oporavka dolara.

Nafta: 75,48 – 78,71 (US\$/Barrel–Brent Crude Oil)

	Zaključene cene nafte (US\$ /Barrel-Brent) u periodu:			
	09 – 13.11.'09.		16 – 20.11.'09.	
Ponedeljak	77,22		77,86	
Utorak	77,24		78,29	
Sreda	77,83	max	78,71	max
Četvrtak	75,91		76,60	min
Petak	75,48	min	76,75	

Kretanje cene nafte u posmatranom periodu

Izvor podataka: informacijski sistem *Bloomberg*.

- Cena nafte je u ponedeljak porasla, nakon što je u Meksičkom zalivu zatvoren izvestan broj platformi zbog opasnosti od tropske oluje Ida. Cena je neznatno pala u utorak zbog rasta vrednosti dolara, kao i prestanka opasnosti od pomenute oluje. Posle objavljivanja u sredu da je uvoz nafte u Kinu porastao, porasla je i cena nafte. Pad cena na tržištu akcija, prouzrokovan manjim rastom industrijske proizvodnje u evrozoni od očekivanog, doveo je u sumnju skoriji oporavak privrede, što je uticalo na pad cene nafte u četvrtak. Cena nafte je u petak pala na najniži nivo u poslednjih mesec dana usled zabrinutosti investitora koju je izazvao pad poverenja američkih potrošača u oktobru, na šta je ukazalo istraživanje univerziteta iz Mičigena.
- Nakon što je američki dolar u ponedeljak ostvario najnižu petnaestomesečnu vrednost, cena nafte je porasla. Na rast je uticalo i neočekivano objavljivanje rasta potrošnje u SAD. Ona je porasla i u utorak zbog tvrdnji investitora da će tražnja za "crnim zlatom" porasti u vreme predstojećih praznika. Trend rasta cene nastavljen je i u sredu posle objavljivanja da su zalihe u SAD opale. Trend rasta cene prekinut je u sredu, kada su, usled pada cena na tržištima akcija, investitori – dovodeći u sumnju brzinu oporavka privrede – svoje investicije preusmerili u nešto sigurniju aktivnu. Jačanje dolara i pad cena na tržištima akcija uticali su na to da cena nafte zabeleži silazni trend i poslednjeg dana izveštajnog perioda.

